

A császári Ács királyi hadihajók története az I. világháború utján

Hozzáadta: olaf
2005. február 27. Vasárnap 11:11

Az alábbiakban összefoglalom ...

1. A hadihajók állomáshelye a háború végén A háború végén 1918 október 29-én Horvátországig elszakadt Monarchiától, és csatlakozott a megalakuló Jugoszláviához. Másnap IV. Károly király elrendelte, hogy a flottát minden tengerészeti intézményvel adják át a Szerbek, Horvátok és Szlovének Nemzeti Tanácsának. Az átadás formájában október 31-én délelőtt zajlottak le a Viribus Unitis vezérhajón, Horthy Miklós vezénylete alatt. Délután 16 órakor, minden hajón felsorakozott a legénység, majd egyszer utoljára fegyelmezetten és megtörtént a piros-fehér-piros hadilobogók levonása. Ezen a napon felállt a utján 132 órával a császári Ács királyi haditengerészet megszűnt. Az Osztrák-Magyar Monarchia intézménye csak néhány nappal előtte a flottát. A jugoszláv haditengerészet a Jugoszlávia keresztl Viribus Unitis csatahajót másnap olasz bázisok elhelyeztik. A háború végén az osztrák-magyar hajók bázisa az alábbiak szerint alakult:

Cattarban

- Erzherzog Ferdinand Max
- Panther
- Erzherzog Friedrich
- Róka
- Erzherzog Karl
- Sankt Georg
- Kaiser Franz Josef I
- Satellit
- Monarch
- Scharfschütze
- Pandur (?)
- A 6, 9, 15, 54, 62, 73, 76, 79, 82, 83, 85, 87, 88 89, 93, 97 100 torpedónaszádok

Lussinban:

- Magnet

Sebenicoban:

- Kaiser Karl VI
- Komet
- A 52, 58, 61, 66, 71 torpedónaszádok.

Fiumében:

- A 50, 53, 55, 56, 57, 60, 63, 65, 69 72 torpedónaszádok.

Poljiban:

- Árpád
- Dinara
- Orjen
- Turul
- Aspern
- Erzherzog Franz
- Planet
- Ulan
- Babenberg
- Ferdinand
- Prinz Eugen
- Uskoke*
- Balaton*
- Habsburg
- Radetzky
- Velebit *
- Blitz
- Huszár
- Szigetvár
- Warasdiner *
- Budapest
- Kaiserin und Königin
- Tátra

- Zrinyi
- Csepel
- Maria Theresa
- Tegetthoff
- Csikás
- Leopard
- Trabant
- A 8, 10, 51*, 59*, 64*, 67*, 68*, 70*, 74, 75*, 77, 78, 80*, 81, 86, 90*, 92*, 94, 95*, 98 99* torpedónaszádok.

* = Javítás alatt volt.

Triesztben:

- A 3, 7, 84 & 91 torpedónaszádok.

Ismeretlen:

- Admiral Spaun
- Helgoland
- Meteor
- Novara

- Saida 2. A hajóborító mártíra K.u.K. flotta tengeralattjárói 117 hajót süllyesztettek el a hajóborító folyamán. Á-sszesen 220121 BRT. Ez magába foglalja az alábbi hadihajókat is: Hajó neve, típus, ország, dátum, méret (BRT).
 1. Leon Gambetta, cirkáló, Franciaország, 1915.04.27, 5000 BRT.
 2. Giuseppe Garibaldi, cirkáló, Olaszország, 1915.07.18, 4000 BRT.
 3. Nereide, tengeralattjáró, Olaszország, 1915.08.05, 1000 BRT.
 4. Renaudin, romboló, Franciaország, 1916.03.18, 1000 BRT.
 5. Fourcher, romboló, Franciaország, 1916.06.23, 1500 BRT.
 6. Impet, uosoromboló, Olaszország, 1916.07.10, 1700 BRT.
 7. Nembor, romboló, Olaszország, 1916.10.17, 1600 BRT.
 8. Phoenix, romboló, Brit Birodalom, 1918.05.14, 2700 BRT.
 9. Circó, tenger alattjáró, Franciaország, 1918.09.20, 4700 BRT.

Az elsüllyesztett szállítások összes hajók átlagos megosztása bruttó register tonnájára vetve a következők szerint alakult: Hajó típus, átlagos megosztott hajó tonnájára vetve.
 1914: 13 t
 1915: 22,568 t
 1916: 25,716 t
 1917: 112,922 t
 1918: 1858,902 t

A hajóborító alatt a K.u.K. 5496 db, az olasz haditengerészet 12293 db aknát rakott le Venice és a Triest-árbébe. A K.u.K. hajóinak szállítására az Antant a K.u.K. hajóit szállításra a hajóborító befejezése után. Ezt a Naval Allied Commission for the Disposal of enemy Vessels (Ellenséges Hajókat Elosztó Szállítások Haditengerészeti Bizottság) véggezte. A bizottság elnöke a Scapa Flow-ban internált német hajók felett vitatkozott. A kódszót végül a német matrózok oldották meg 1919 júniusában, ugyan is elsüllyesztették az egész hajóhadat. A figyelem középpontjába ezután kerültek az osztrák-magyar hadihajók. Kezdetben az újonnan létrejött Jugoszlávia birtokolta az egész tengeri K.u.K. hajóhadat, de a szállítások később szállításra azokat saját maguk szállították, ezzel biztosítva az olasz flótát az Adrián. A hajóborító utáni flottaleszerelés megkezdte az volt császári és királyi hajók sorsát, ugyan legutóbb hajót le kellett bontani. Az 1921-1922-es washingtoni konferencia kvótákban határozta meg egyes országok számára a szállításban tartható hadihajók állományát. Ezek után nem érte meg szállításban tartani a megszerzett hajókat, hiszen azok a korszerűbb egységek elvették a hajóteret. Így a monarchia hajóinak nagyrésze a 20-as évek elején lebontásra került, és csak néhány egység került a szállítások beszerzésére. Egyesült Királyság: Nagy-Britannia nem sorolt be flottájába osztrák-magyar egységet. A neki juttatott hajókat, az olasz La Spezia-ban, Genova-ban, Velencében és Tarantánban bontották le 1920 után. Csatahajók:

- Habsburg
- Arpad
- Babenberg
- Budapest
- Monarch Páncélos cirkáló
- Kaiserin und Königin
- Maria Theresa
- Kaiser Karl VI
- Sankt Georg

Torpedónaszádok:

- 6, 7, 8, 9, 14, 18, 50E, 51T, 53T, 55T, 56T, 57T, 58T, 59T, 62T, 63T, 64F, 65F, 66F, 67F, 68F, 70F, 71F, 72F, 73F

Á

Franciaország:

Franciaország néhány császári és királyi egységet saját hajóhadjába sorolta be. A tálbbséget azonban lebontják.

Hadrendbe sorolt egységek

- Cirkáló: Novara (Thionville)
- Tengeralattjáró:

- U14 (Curie), U22, U29, U41
- Rombolók: Dukla

Lebontásra átállított egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Karl (vontatás kábelzben elsőként)
- Erzherzog Fridrich
- Erzherzog Ferdinand Max
- Prinz Eugen

Páncélos hajók:

- Don Juan d' Austria (Páncél elsőként)

Cirkálók:

- Kaiser Franz Josef I (elsőként vontatás kábelzben)

Aknahajók:

- Basilisk
- Dromedar

Torpedóhajók:

- Satellit

Rombolók:

- Pandur
- Róka
- Schafschütze

Aknaraktárhajók:

- Delta (ex Zrínyi korvett Páncél elsőként)

Torpedónaszádok:

- 13, 15, 16, 17

Tengeralattjárók:

- U4, U22, U31, U41

?

- Pelikan francia vagy olasz tulajdonba került

Â

Olaszország:

Hadrendbe sorolt egységek:

Cirkálók:

- Helgoland (Brindisi)
- Saida (Venezia)

Rombolók:

- Uzsok (Monfalcone)
- Lika II (Cortellazzo)
- Triglav II (Grado)
- Tárta (Fasana)
- Orjen (Pola, később Zenzon)
- Csepel (Muggia)
- Balaton (Zenzon)

Segédhajók:

- Pola (Fianona)
- Teodo (Barbana)
- Gáza (San Giusto)
- Pelikan (Generale Alimondi)

- Vesta (Marte)

Mentőhajók:

- Herkules (Teseo)

Jachtok:

- Sen Lily Freda Mirmar Lacroma

Állomáshajók:

- Taurus (Marechiaro, majd Aurora)

Torpedás hajók:

- 11 (Francesco Rismondo)

Vízitenderek:

- Nymphé (Livenza)

Vontatók:

- Pluto (Volosca)

- Hippos (Capo d' Istria)

- Bőgő (Medolino)

Hulkok, gépjárműli leszerelt hajók:

- Adria (ex Radetzky)

- Alpha (ex Greif)

- Gamma (ex Fasana)

- Feuerspeier (ex Erz. Albrecht)

- Custozza

- Albatros

- Nautilus

- Belona (ex Kaiser)

- Minerva (ex Sauda)

- Beta (ex Kaiserin Elisabeth)

Torpedás hajók:

- Lussin (Sorrento)

Olaszorszáig elvett a Monarchia által szerezett kisebb trendert és vízijárművet is, amelyek nem kaptak a Kriegsmarine által. Amalfi Szállító 4050t-ig: Cherso Auroravontató 25t-ig: RN79 Ausriakötő 600t-ig: Porto Rosega Dolphinvontató 482t-ig: Porto Empedocle FT 1t-ig: RN91 FT 3t-ig: RN92 Marsalát-ig: RN93 FT 2t-ig: Lussin-ig: Prometeo

Lebontásra átállított egységek:

Csatahajók:

- Erzherzog Franz

- Ferdinand

- Radetzky

- Zrínyi

- Tegetthoff

Torpedás hajók:

- Spalato

- Zara

- Sebenico

- Planet

- Meteor

- Blitz

- Komet

- Magnet

Prő hajók:

- Mars (ex Tegetthoff)

Lakóhajók:

- Kronprinzessin Erzherzogin Stephanie

Romboló:

- Huszáj
- Uskoke
- Turul
- Csikós
- Dinara
- Velebit
- Warasdiner

Torpedónaszádok:

- 1, 2, 3, 4, 5, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 52T

Tengeralattjárók:

- U1, U2, U5, U10, U11, U15, U17, U21, U27, U28, U32, U40, U47 T101, T102, T103, T104, T106, T160, T161, T163, T201, T202

12 aknarakóhajó

Motorcsónak 107

Partvédő pályakövek:

- Kronprinz Erzherzog Rudolf (Kumbor)

•Ilomishajók:

- Dalmat (Vila)

Mqhelyhajók:

- Cyklop (Perun)

Aknahajók:

- Aurora

Vontatók:

- Gigant (Mocni)

Segédhajók:

- Nadjé (Sitnica)
- Nixe Vermac (Marljivi)
- Quarnero

Hulkok, gépnélküli leszerelt hajók:

- Schwarzenberg * (ex Laudon)
- Donau Kaiser Max Vulkan * (ex Prinz Eugen)
- Frundsberg

Torpedónaszádok:

- 19 (D4), 25, 36 (D2), 38 (D3), 54T (T12), 60T (T9), 61T (T10), 69F (T11), 76T (T1), 77T (T2), 78T (T3), 79T (T4), 87F (T5), 93F (T6), 96F (T7), 97F (T8)
- T105, T162, T200
- 7 aknarakóhajó

* Olaszország megszerelte

Â

Görögorszag

Romboló:

- Ulan (Smyrni)

Torpedónaszádok:

- 92F (Proussa)

- 94F (Panormos)
- 95F (Pergamos)
- 98M (Kyzikos)
- 99M (Kios)
- 100M (Kidonia)

Å

Románia

Torpedásnászdok:

- 74T (Viforul)
- 75T (Vartejul)
- 80T (Vijelia)
- 81T (Seorul)
- 82F (Naluca)
- 83F (Smeul)
- 84F (Fulgerul)

Å

Portugália

Torpedásnászdok:

- 85F (Zezere)
- 86F (Ave)
- 88F (Cavado)
- 89F (Sado)
- 90F (Liz)
- 91F (Mondego)

Å 4.A császári Ács királyi haditengerészet II. világháboróban is szolgálás tengeri egységei. Az 1921-22-es washingtoni konferencia után a monarchia hajásinak nagyrésze a "20-as Ávek elején lebontásra került, Ács csak néhány egység került a szövetesek flottájában besorozásra. Némelyik azonban viszonylag hosszú kort Árt meg. Voltak, amelyek végig szolgálták a II. világháboró is. SQt jugoszláv haditengerészetben szolgáltás 87F-et 1963-ig tartották szolgálatban. Eredeti neve II. világháboró alatt használt neve Megjegyzés GÁrÁgorszáig 92F ProussaA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 04 95FPergamos A Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 25 98MKyzikosA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 24 99MKiosA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 22100MKidoniaiA Luftwaffe sÁllyesztette el 1941 04. 24. Olaszorszáig MT 130 Albona 1943 szept. 10-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyed. MT 131Laurana1943 szept. 11-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyeszteti a IÁgierQ. MT 132Rovigno1943 szept. 10-Án NÁmetorszáighoz került, elsÁllyed TaurusAurora1943 09. 11-Án egy NÁmet tengeralattjárás elsÁllyesztetteVestaMarteSorsa ismeretlenPortugália 86F Ave 1940-ben kiselejtezték.89FSado1940-ben kiselejtezték.Románia81T Sborul I Az 1950-es Ávekig szolgáltban Állt. 82FNaluca1944. 08. 20. a szovjet IÁgierQ elsÁllyesztette.83FSmeu1960-ban lebontották. JugoszláviaDalmat Vila MÁg meg van.DonauKrka1941-ben Olaszorszáighoz került.Kaiser MaxNeretva1941 után sorsa ismeretlen.36D21941-tQl 1943-ig az olasz flottában szolgált D10 nÁven. Ezután NÁmetorszáighoz tartozik, vÁgÁl KumbornÁl elsÁllyed.76TT11941-ben Olaszorszáighoz került, majd 1943 12. 07. visszakerÁl JugoszláviÁhoz, ahol 1959-ig szolgált.78TT31941-ben az olasz haditengerészet hasznÁlta. 1943-ban a nÁmethez került. ahol TA48 nÁven szolgált. KÁsQbb visszaadták a horvÁjt tengerészetnek. 1945 02. 20. sÁllyed el.87FT51941-ben Olaszorszáighoz került. 1943 Jugoszlávia visszakapta; 1963-ig szolgálatban Áll.93FT61941-tÁl az olasz flottában szolgált, 1943 09. 11. elsÁllyesztik.96FT71941-tQl 1943-ig az olasz flottában szolgált. Ezután NÁmetorszáighoz került, de mielőtt Ájra fegyverezték, elsÁllyeszteti egy brit MT naszd.97FT81941-ben Olaszorszáighoz került. A Luftwaffe sÁllyesztette el 1943. 09. 10.

A 40 db hajdani osztrák-magyar hajás, amelyek a II világháboró kezdetén szolgálatban voltak, mindössze két Át a háboró sÁrtetlenül.

Irodalom

- CsonkárÁti KÁjoly: Császári Ács királyi hadihajás;Hajja & Fiai kiadás 2002
- FÁlIdi PÁjl: Az osztrák- magyar haditengerészet tÁrtÁnete Anno kiadás
- Kiss Csaba: Horthy Miklás tengerész pályafutása
- <http://www.stile.coventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy/index.htm>

Å Å